

Vzpomínky

Ing. Dr. Sergěje Djadkova, DrSc.,
prvního ředitele
Ústavu radiotechniky a elektroniky ČSAV

Praha, 10. února 2001

Ing. Dr. Sergej Djad'kov, DrSc.
*10. 2. 1899 +3.3.1993
(fotografie z roku 1968)

Dr. Djadkov se narodil 10. února 1899 v Novočerkassku v rodině středoškolského profesora. Od roku 1921 studoval v Praze na Vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství. Současně navštěvoval i přednášky na Karlově univerzitě a pracoval v laboratořích přírodovědecké fakulty. Konstruoval v té době některé přístroje pro prof. A. Žáčka. Během studií absolvoval i radiotechnický kurs, který představoval tehdy první systematické vzdělávání v nově vznikajícím oboru radiotechniky. Studia ukončil složením druhé státní zkoušky na elektrotechnickém inženýrství v roce 1929.

V témže roce nastoupil do radiotechnického průmyslu k firmě Krešl a spol., která pak byla reorganizována na firmu Radiotechna a později patřila firmě Telefunken Praha. Na základě vývoje vedeného Dr. Djadkovem vyrobila tato firma v období 1933-1943 celkem asi 100 000 přijímačů.

V roce 1945 byl Dr. Djadkov jmenován vedoucím výzkumu v podniku Telefunken v Praze. Již v této době usiloval Dr. Djadkov o samostatný československý výzkum v této oblasti. Výzkumné práce však mohly být plně rozvinuty až po znárodnění slaboproudého průmyslu a vytvoření národního podniku Tesla. Hned po znárodnění byl Dr. Djadkov jmenován vedoucím výzkumného oddělení tohoto národního podniku.

I když Dr. Djadkov pracoval celé předchozí období v těsném kontaktu s výrobou, přece jen jeho zájem směřoval k problémům fyzikální elektroniky. Pracoval v té době velmi intenzivně teoreticky a v roce 1949 mu byl udělen na ČVUT titul doktora.

Po roce 1950 začíná být Dr. Djadkov činný i pedagogicky. Přednáší na Elektrotechnické fakultě ČVUT, na Vysoké škole železniční a na Vysoké škole chemickotechnologické. V tehdy vytvořené Tesle Elektronik vedl výzkumný sektor a později byl vedoucím sektoru ve Výzkumném ústavu pro elektrotechnickou fyziku (VÚPEF).

V roce 1953 je Dr. Djadkov pověřen vedením přípravných prací pro zřízení ústavu zaměřeného na teoretickou radiotechniku v rámci ČSAV. Dne 1. října 1954 přechází do ČSAV, vede laboratoř pro slaboproudou elektrotechniku, která k 1. lednu

1955 se mění na Ústav pro teoretickou radiotechniku ČSAV a Dr. Djadkov je jmenován zástupcem jeho ředitele ve funkci úřadujícího zástupce ředitele. Od 1. ledna 1956 se název ústavu mění na Ústav radiotechniky a elektroniky ČSAV. Ředitelem ústavu je Dr. Djadkov jmenován až 5. listopadu 1957 s účinností od 15. března 1957. Svou houževnatostí přispěl Dr. Djadkov ke schválení výstavby nové budovy ústavu v Praze-Kobylisích.

I když práce spojené s vedením, s budováním nového ústavu a s výstavbou nové budovy ho silně zaměstnávají, pracuje intenzivně vědecky. Vytváří koncepci rezonančních transformací, kterou využil ke konstrukci originálního diferenciálního analyzátoru, za který dostává na světové výstavě v Bruselu v roce 1958 čestný diplom. Dr. Djadkov vedl ústav až do konce roku 1962. Byl též činný v technické sekci a ve vědeckém kolegiu ČSAV.

Jako vědecký pracovník působil v Ústavu radiotechniky a elektroniky ČSAV až do roku 1972. V roce 1963 sepisuje doktorskou disertaci Resonanční transformace, jejich vlastnosti a použití. V roce 1964 je mu udělena hodnost doktora technických věd. V tomto období dokončuje svou knihu o rezonančních transformacích, která vychází v nakladatelství Academia v roce 1967 a později také v nakladatelství Sovetskoe Radio v SSSR. Za dosažené vědecké výsledky je Dr. Djadkovovi u příležitosti jeho sedmdesátin v roce 1969 udělena Zlatá čestná plaketa Fr. Křížíka za zásluhy o rozvoj technických věd.

I v dalším období je Dr. Djadkov vědecky aktivní a zabývá se některými problémy Fourierovy transformace dvou proměnných a Fourierovy transformace singulárních funkcí. V roce 1975 vychází v Rozpravách ČSAV jeho publikace Prostory a transformace v teorii systémů a obvodů. Dr. Djadkov je vědecky činný i ve vysokém věku; v roce 1981 přednesl původní referát na konferenci o nelineárních kmitech v Kyjevě.

Sergěj Djadkov zemřel 4. března 1993 ve věku 94 let.

V. Čížek, F. Jelínek

Vzpomínky Sergěje Djadkova

prvního ředitele ÚRE ČSAV

Narodil jsem se dne 10. února 1899 v Novočerkassku, v té době administrativním centru Donské oblasti Ruska. Můj otec Michail Djadkov byl středoškolským profesorem. Pamatuji si dobře některé okamžiky ze začátku 20. století, když jsem byl ještě jediným dítětem v rodině. Pamatuji i o 2 roky mladšího bratra Borise a jeho smrt a pohřeb v roce 1904. Pamatuji období rusko-japonské války, dělnickou demonstraci v Novočerkassku v roce 1905. V roce 1909 jsem úspěšně vykonal přijímací zkoušky do Donského Novočerkasského gymnázia a byl jsem tam přijat. Na školní léta se pamatuji dobře. Latinářem byl u nás Čech Josef Mikš, dějinám nás učil jeho syn, absolvent Moskevské univerzity, tělocvikářem byl Antonín Mojžíš, sokol z Prahy. Spolu mluvili česky, takže češtinu jsem slyšel již na gymnáziu. Gymnázium jsem absolvoval na jaře 1917 s vyznamenáním (se Zlatou medailí, jak bylo napsáno na vysvědčení). Na podzim 1917 jsem začal studovat na přírodovědecké fakultě univerzity v Rostovu, ale asi za měsíc jsem onemocněl velmi těžkou formou revmatismu nohou a ležel jsem doma v Novočerkassku celý zbytek roku 1917 a skoro půlku roku 1918. Z počátku bolesti byly velké, nohy oteklé, obzvláště pravé koleno. Začátkem roku 1918 bolesti polevily a bylo rozhodnuto, že po uzdravení již nepojedu do Rostova, ale budu studovat na Vysoké škole polytechnické v Novočerkassku. Hned jsem se doma pustil do studia vyšší matematiky a jejího použití ve fyzice a astronomii.

Již od října 1917 se v celém Rusku rozpoutala občanská válka, kdy na jednotlivých místech se boje střídaly s poměrně klidným obdobím. V létě 1918 byl v Novočerkassku klid a mohl jsem po složení zkoušek nastoupit na Vysokou školu polytechnickou. Ale na začátku r. 1919 se objevily pověsti, že bude vyhlášena mobilizace vysokoškoláků. Zároveň bylo oznámeno, že vysokoškoláci technického zaměření se mohou zapsat jako praktikanti na lodě, kde budou připravováni do funkcí námořních

inženýrů. Značný počet vysokoškoláků na základě tohoto oznámení se přihlásil na štábu Donské flotily v Novočerkassku. Ale čekalo nás rozčarování, neboť místo na lodě nás poslali do oddílu námořního těžkého dělostřelectva v Taganrogu na Azovském moři, kde nás čekal dělostřelecký výcvik, a mimo to jsme museli vykonávat strážní službu na různých místech Taganrogu.

Byl jsem pevně odhodlán dostat se na loď. Když jsme měli službu v přístavu, viděl jsem tam parník "Kubánek" s vlajkou ruského válečného loďstva. Šel jsem tam, přestože jsem si uvědomoval velký přestupek, kterým bylo opuštění místnosti určené pro službu. Na "Kubánci" jsem byl velmi vlídně přijat důstojníkem, který měl službu. Pozorně mne vyslechl, přislíbil, že udělá všechno, abych byl na "Kubánce" přeložen, a někam odešel. Za nějakou dobu se vrátil a dal mi dopis pro velitele oddílu těžkého dělostřelectva. Po ukončení služby v přístavu jsem ihned šel k veliteli a předal mu dopis z "Kubánce". Nejdříve mně silně vyčetl porušení kázně, ale pak, když jsem upřímně uznal své provinění, dal slouhlas k mému přeložení.

Ještě též večer jsem se nastěhoval na "Kubánce", kde mi byla přidělena vlastní kajuta. Příští den ráno mne vzbudil "bocman" (velitel palubního mužstva) a poslal mýt palubu. Po ukončení úklidu paluby v 8.00 hod. ráno bylo slavnostní vztyčení vlajky, jehož se zúčastnila celá posádka. Pak mužstvo šlo na snídani do svých místností a všichni, kdo měli kajuty, šli do společenské místnosti na vydatnou a chutně připravenou snídani. Na předsednickém místě seděl velitel lodi asi 27letý "námořní lejténant" Krasovskij, po jeho pravé ruce starší lejténant Seleznev, velitel 1. oddílu Donské flotily, asi 35-letý účastník rusko-japonské války. Byl tam i starší bývalý civilní kapitán "Kubánce". Ostatním členům společnosti bylo méně než 30 let. Vztahy byly docela přátelské a byl jsem velice šťasten, že jsem se dostal na "Kubánce". Inženýr-mechanik oddílu lejténant Tarasenzov chápал dobře můj zájem o učení a o technickou praxi a postaral se o to, abych byl přeložen do strojního oddělení jako pomocný strojník. Podařilo se mi zakoupit učebnice pro technickou školu, a to o parních kotlích, parních a elek-

trických strojích. Využil jsem klidnou dobu pobytu "Kubánce" v Taganrogu k pilnému studiu. Po dokončení montáže dvou děl 3-palcové ráže se "Kubánek" přestěhoval do Rostova a podnikal plavby na dolním toku Donu.

Při jedné takové bojové výpravě byl "Kubánek" silně poškozen, málem byl potopen, ale přece jenom doplul do Taganrogu na generální opravu. Shodou okolností při této akci jsem málem přišel o pravou ruku (eventuálně i o život), když jsem chladil vodou silně ohřáté ložisko. Na štěstí vědro, z kterého jsem ložisko poléval, bylo dřevěné. Když ojnice přitiskla ruku a vědro k rámu, vědro se rozpadlo na kousky. Uvolněná ruka silně krvácela a lodní lékař ji převázal. Dvě jizvy jsou doposud vidět. Ale na lodi byli i skutečně ranění. Když se rodiče v Novočerkassku dozvěděli, že "Kubánek" byl silně poškozen, že jsou tam ranění a možná i mrtví, silně se znepokojili a otec hned jel do Taganrogu. Byl nesmírně rád, když mne uviděl z dálky a já jsem mu všechno vyprávěl. Velitel lodi Krasovskij velmi přívětivě uvítal otce a pohostil jej obědem. Potom otec pospíchal domů, aby uklidnil rodinu.

Oprava "Kubánce" byla dokončena teprve v létě. Vypluli jsme z Rostova do Kalače, kde se Don nejvíce přibližuje k Volze. Výše Don už nebyl pro "Kubánce" splavný. V té době dočasný úspěch Denikinových armád posunul frontu značně na sever a "Kubánek" byl odsouzen k nečinnosti. Na podzim posádka "Kubánce" dostala rozkaz, aby se vším lodním nářadím odjela po železnici do Caricynu, kde měla obsadit a uvést do chodu jeden volžský parník. Avšak ani v Caricynu, ani nablízku žádný parník nebyl a zase jsme neměli co dělat.

Blížil se podzim. Já jsem onemocněl a měl vysoké horečky. Velitel mi dal propustku do Novočerkassku. Ukázalo se, že mám břišní tyfus. Když jsem se jakž takž uzdravil, Denikinovy armády byly poraženy a fronta ustupovala na jih. Dohodli jsme se s rodiči, že odjedu do Rostova hledat posádku "Kubánce". Bylo to poslední loučení s rodiči.

Nenašel jsem "Kubánce" ani v Rostově ani v Taganrogu, ani v Mariupoli na Azovském moři. Zde jsem nastoupil na

nový dělový člun "Stráž", kde byla prováděna montáž pomocných strojů. 24. prosince oddíl Rudé armády obsadil Mariupol, od břehu nás oddělovala poměrně tenká vrstva ledu. Už se stmívalo, když "Stráž" zvedla kotvu, prorazila led a odplula směrem na Kerč na Krymu. Z počátku bylo moře klidné, ale potom se zvedla bouře. Směna mladých topičů nedokázala udržet tlak páry v kotlích. Stroj se zastavil a "Stráž" byla neovladatelná a zcela v moci vln a větru. Nastalo silné kymácení. Byl vyhlášen poplach pro celou posádku. Zkušení topiči nastoupili místo mladých. Ke všemu do lodi začala pronikat voda, neznámo kudy. Bylo nutno ji odčerpávat. Na "Stráži" rozsvítili na stožáru havarijní červené světlo, které se používá v nebezpečí, protože loď se velmi silně kymácela a vypadalo to, že se převrátí. Řídil jsem práce na odčerpávání vody z kotelny a pak s vypětím posledních sil jsem opravil lodní čerpadlo. Tento Štědrý večer jsem si zapamatoval na celý život. Nakonec se topičům podařilo "zvednout" páru a potom se i bouře uklidnila, a tak 25. prosince 1919 ráno jsme se dostali ke Kerči.

V tom roce byly značné mrazy a v místnostech pro mužstvo byla velká zima, jelikož nebyly tepelně izolovány ani vytápěny. Proto bylo mužstvu dovoleno najmout si ve městě pokoje, aby tam mohli přespát a během dne pracovat a stravovat se na lodi. Toho jsem využil. Koncem února jsem však onemocněl skvrnitým tyfem a pak i návratným tyfem a byl jsem umístěn v nemocnici, asi 5 km od přístavu. V dubnu jsem byl upozorněn přítelem, že "Stráž" za několik dnů odpluje na moře. Na "Stráži" jsem měl celý svůj majetek, a proto pololegální cestou jsem opustil nemocnici a s vypětím posledních sil jsem dorazil na loď, která za několik dnů vyplula.

Po ukončení plavby (na jaře 1920) se vrátila do Kerče. Jednou jsem tam na nábreží potkal Selezněva, Krasovského a Tarasenkova - staré zmámé z "Kubance". Měli jsme radost a domluvili jsme se, že Selezněv napíše žádost o můj převod ze "Stráže" do oddílu motorových strážních člunů, jemuž Selezněv velel. A tak se za několik dnů tento převod uskutečnil. Byl jsem ubytován na parníku, jehož velitelem byl Krasovskij a inženýrem mecha-

nikem Tarasenkov. Nastalo zase několik klidných měsíců mého života, s tou výjimkou, že občas nás bombardovala letadla Rudé armády.

Byl již pozdní podzim se slunečnými teplými dny, když náš oddíl dostal příkaz přestěhovat se na "Astreu" - loď kerčského obchodního loďstva, jejíž majitel však tenkrát v Kerči nebyl. Bylo nutno se seznámit s celou lodí, především s technickým zařízením a strojem, což bylo zejména mým úkolem. Byla to těžká a špinavá práce, ale podařilo se mi dokonale poznat celý technický systém lodi. Byl jsem pak pověřen funkcí staršího strojníka. Pak byli na "Astreu" naloděni ranění a nemocní a také nějací civilisté.

Jednoho dne, když už se blížila Rudá armáda ke Kerči, dostali jsme rozkaz potopit naše čluny a vyplout do Sevastopolu. Čluny byly potopeny, ale proti rozkazu naše vedení rozhodlo, že poplujeme přes Černé moře, nejkratší cestu k Anatolijskému pobřeží. Bylo krásné počasí, když jsme vpluli do Bosporu. V noci se zvedla bouře, do které se dostaly lodě plující podle rozkazu od Sevastopolu a z nich se některé menší potopily. Ihned po příplutí do Bosporu byli všichni ranění převezeni do nemocnic, zbytky armády z naší i z ostatních lodí byly dopraveny do Gallipoli a na ostrov Lemnos. Wrangelův štáb zůstal v Cařihradu na jachtě "Lukull". Ostatní ruské lodě byly předány Francouzům a byly na nich vztyčeny francouzské vlajky.

Ale tu se objevil majitel "Astrey", řecké národnosti, který dříve žil v Rusku. Francouzi uznali jeho právo na loď a on přišel na "Astreu" a požádal kapitána Dmitrijeva, aby posádka opustila loď. To však náš kapitán odmítl a požádal, aby majitel zaplatil mužstvu za práci, kterou provedlo v Kerči při uvedení lodě do chodu, při plavbě přes moře a při opravě v Cařihradu. Majitel s tím nesouhlasil a druhý den přišel na "Astreu" spolu s anglickým důstojníkem. Náš kapitán, který dobře mluvil anglicky, vysvětlil situaci Angličanovi a ten nám řekl, abychom zůstali na lodi, dokud majitel nezaplatí.

Druhý den dopoledne při návratu z města jsem viděl, jak na "Astreu" přišli francouzští vojáci-černoši s puškami a přinutili

naše lidi, aby se nalodili na parní člun. Pak je odvezli někam daleko na asijský břeh Bosporu. Šel jsem na námořnický štáb na "Lukull", ale tam o našem případě nic nevěděli a doporučili jít do anglického námořního štábu. Tam mne velmi uctivě vyslechl překladatel a řekl, že vyšetří náš případ. Za nějakou dobu se vrátil a řekl: "všechno, co jste pověděl, je naprostá pravda, ale provedli to Francouzi a kvůli vašemu případu se nebudeme s Francouzi hádat".

Po odchodu od Angličanů jsem zůstal bez majetku a bez přístřeší. Naštěstí asi za 2 dny jsem potkal spolužáka z gymnázia, který hrál na piano v baru, měl pronajatý pokoj a poskytl mi ubytování. Asi za 14 dní byla naše posádka osvobozena z tureckého vězení ve Skutari. Dozvěděl jsem se, že vychytralý majitel lodi tehdy řekl Francouzům, že my jsme všichni komunisté a chceme odjet s jeho lodí do Ruska.

Selezněv byl jmenován starším důstojníkem na velké dopravní lodi Rion, která dříve konala plavby mezi Černým mořem a Dálným východem. Umístil mne tam jako pomocného strojníka. Když však Rion odplul do Bizerty, zůstal jsem v Cařihradu, protože jsem doufal, že mi pomůže k dalšímu studiu Svaz ruských vysokoškoláků v Cařihradu, do něhož jsem vstoupil. Byl jsem zároveň členem Svazu ruských techniků a inženýrů v Turecku. V té době jsem pracoval na několika ruských lodích plujících pod francouzskou vlajkou, které přepravovaly potraviny do Gallipoli a na ostrov Lemnos v Egejském moři. V létě 1921 jsem pracoval jako strojník na parním člunu Belbek, který kotvil v zálivu "Zlatý roh".

Mezitím Svaz ruských vysokoškoláků a Ruská akademická skupina připravovaly odjezd první skupiny do Československa, kde už byl vytvořen Výbor pro umožnění studia ruských vysokoškoláků, a tak začátkem října 1921 jsem odjel s touto skupinou nákladním vlakem z Cařihradu přes Turecko a Bulharsko do Bělehradu, dále po Dunaji do Bratislavy a odtud jsme 25.10.1921 přijeli do karanténního tábora v Pardubicích. Asi za 2 týdny jsme odjeli do Prahy, kde jsme byli ubytováni v chudobinci ve Vyšehradské ulici (dnešní ministerstvo spravedlnosti ČR). Tam

nás rozmístili po několika do jednotlivých pokojů, tam jsme se i stravovali. Místo nevzhledného oblečení jsme dostali skromné civilní šatstvo, ve kterém jsem mohli navštěvovat přednášky.

Již 11. listopadu 1921 jsem byl imatrikulován na Českém vysokém učení technickém v Praze jakožto řádný posluchač Vysoké školy strojního a elektrotechnického inženýrství. Brzy na to začaly přijíždět do Prahy i další skupiny ruských vysokoškoláků, kteří byli rozmísťováni v ubikaci "Svobodárna" v Libni. Přijížděli i středoškoláci - cařihradské ruské gymnázium bylo převedeno do Moravské Třebové. Začátkem roku 1922 k nám ze Svobodárny přišel kolega Sokolov, který za světové války byl vojenským radiotelegrafistou, a sdělil nám, že se organizuje radiosekce financovaná Legiobankou, kde se bude přednášet šíření elektromagnetických vln, teorie elektřiny, vektorová analýza, diferenciální rovnice. Brzy byla pronajata místnost u fy Legiografie (Sámova ul.) pro přednášky a praktická cvičení. Přednášky byly zahájeny na jaře roku 1922.

Šíření elektromagnetických vln přednášel ing. Alois Singer, kterého jsem znal z techniky jako asistenta prof. Felbera. Teorii elektřiny přednášel prof. Sadovskij (1859-1923), ruský fyzik, který již od r. 1894 byl profesorem na univerzitě v Jurjevu (nyní Tartu) v Estonsku. Avšak Sadovskij na podzim 1923 zemřel a na jeho místo byl pozván z Berlína prof. A. Ejchenvald, profesor fyziky moskevské univerzity, známý pracemi z r. 1912, který v té době měl časově neomezený služební pobyt u firmy Siemens v Berlíně, přičemž zůstával sovětským občanem. Bylo to v rámci akce lidového komisaře školství Lunačarského. Mezitím byly zakoupeny laboratorní měřicí přístroje, laboratorní pomůcky a elektronky a byla zahájena praktická cvičení.

Organizačně byla radiosekce přiřazena k Vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství, a proto i vysvědčení o zkouškách byla vydávána touto školou. Když se prof. Ejchenvald přišel na ČVUT seznámit s prof. Šimkem, tento ho přijal velmi chadně - možná, že vůbec nevěděl o fyzikálních výzkumech Ejchenvalda. Zato na Karlově univerzitě (Albertov 6) profesori Posejpal a Žáček ho přijali s otevřenou náručí, a tak Ejchen-

vald začal s nimi spolupracovat a navštěvovat radiotelegrafické kolokvium, kde se seznámil se známým československým odborníkem Goldschmidtem. Na podzim roku 1924 fond Legiobanky určený pro radiosekcí byl vyčerpán a Ejchenvald se domluvil se Žáčkem, že mu předá celý laboratorní majetek radiosekcce a že Žáček nám poskytne v budově na Albertově 6 jednu místnost, kde bychom mohli pokračovat v laboratorních cvičeních.

Tam jsem pracoval do roku 1925. Poté jsem se zapsal jako mimořádný posluchač na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy. Navštěvoval jsem Radiotelegrafické kolokvium. Současně jsem začal pracovat v laboratoři u prof. Žáčka jako neplacený laborant. Tam jsem zkonstruoval a zhotovil spolu s mechanikem Brožkem lampový (tenkrát ještě neexistoval termín elektronka) "zvukový" generátor. Na tomto generátoru jsem se poprvé setkal s dnes obecně známou skutečností, že se stoupajícím věkem člověk ztrácí schopnost slyšet vysoké tóny. Jednou jsem při zkoušení měl nastavený určitý vysoký tón, který jsem zřetelně slyšel, ale ani Žáček ani Brožek ho vůbec neslyšeli. Při snižování výšky tónu začal slyšet nejdříve Brožek a potom i Žáček, který teprve pak uznal, že generátor skutečně funguje, o čemž do té doby pochyboval.

Když jsem studoval a pracoval na univerzitě, ztratil jsem nárok na stipendium. Proto jsem si vydělával na živobytí neoficiálními přednáškami o elektrotechnice pro posluchače ČVUT, které poskytovaly konkrétnější představy o pojmech elektrotechniky než oficiální přednášky a dobře se hodily jako příprava ke zkouškám. Asi v roce 1927 prof. Ejchenvald začal psát pro vydání v SSSR knihu o teorii elektřiny a domluvil se se mnou, že spolu s několika přáteli budu pro tuto knihu kreslit obrázky a přepisovat na stroji jeho rukopis. Prof. Ejchenvald připravoval vydání své knihy velmi pečlivě a říkal, že vidí nedostatky ve výkladu podstatně lépe v textu přepsaném na stroji, než ve vlastním rukopisu. Proto nechával přepsat některá místa až několikrát. Upravoval i některé obrázky, takže to byla pro nás velká práce. Potom prof. Ejchenvald připravoval německé vydání své knihy. Po jazykové stránce mu pomáhal prof. fyziky

Frank, který učil na německé univerzitě v Praze. Jeho žena byla Ruska, což značně ulehčovalo spolupráci. V posledních letech Ejchenvald s manželkou, jež byla jeho bývalou moskevskou posluchačkou, odjížděli několikrát do severní Itálie. Říkal, že toto klima dobře na něho působí. Nakonec se tam odstěhovali natrvalo.

V roce 1929 jsem složil druhou státní zkoušku na Vysoké škole strojního a elektrotechnického inženýrství a byl rozhodnut najít si zaměstnání v oboru radiotechniky. Proto jsem šel za Ing. Aloisem Singerem, který v té době měl vlivné postavení na ministerstvu pošt a telegrafů. Singer mne přijal velmi přátelsky, vzpomněli jsme spolu na radiosekcí a na Ejchenvalda. Hned začal telefonovat. Nejdříve zavolał firmu Philips, ale tam mu řekli, že ředitel je v Holandsku. Tak zavolał firmě "Krešl" a spol., která zastupovala firmu Telefunken v Československu, a doporučil mne Krešlovi jako inženýra, který absolvoval radiotechnický kurs. Krešl slíbil, že mne vezme. Pak Singer podotkl, že určitě budu přijat, jelikož on zítra přebírá od Krešla vysílací stanici. Skutečně jsem byl přijat, a tak se vyplatila moje studia v radiosekcí. Tato náhoda rozhodla, že jsem se dostal k firmě Telefunken a ne k firmě Philips, což radikálně ovlivnilo můj celý osud.

Asi za dva roky firma Krešl a spol. byla přejmenována na firmu Radiotechna, akciová spol. a bylo rozhodnuto, že bude mít vlastní vývoj radiopřijímačů. Připravoval jsem zařízení pro vývojové laboratoře v Praze a pak jsem byl vysílán na praxi do ústředních radiopřijímačových laboratoří v Berlíně.

Na služební cesty do zahraničí jsem jezdil s tzv. Nansenovým pasem pro ruské emigranty. Mělo to sice někdy výhodu, že někteří neznalí úředníci si jej pletli s diplomatickým pasem, ale potíží bylo daleko více. Na doporučení zaměstnavatele jsem proto požádal o československé státní občaství, které jsem pak po více než dvou letech za přispění firmy získal (v roce 1936).

V Berlíně jsem vyvinul svůj první superhet, který byl potom sériově vyráběn v Přelouči v závodě patřícím firmě Siemens. V dalších letech jsem vyvíjel v Praze složitější elektronkový Big-

Ben s tichým laděním a dvěma reproduktory, Amerigo s dálkovým laděním. Po obsazení ČSR byla naše firma přejmenována na Telefunken-Praha (Telefunken-Prag) a byl jsem poslán do Berlína, abych tam vyvíjel superhet T-166 s roztaženými krátkovlnnými pásmy, určený k prodeji do neutrálních států pro civilní potřebu. Po ukončení vývoje se mi podařilo zařídit, aby T-166 byl vyráběn v Přelouči.

V tomto závodě jsem téměř po celou dobu války pracoval na výstupní kontrole uvedeného přijímače (kde se mi podařilo vytrdit tolik zmetků, že z nich závod po osvobození existoval několik měsíců). V Přelouči jsem též pro české osazenstvo závodu přednášel Kurs radiotechniky.

Začátkem května 1945, kdy Rudá armáda osvobozovala Přelouč, požádali mne bývalí důstojníci československé armády, kteří pracovali v dílnách jako dělníci, abych jim zprostředkoval setkání s velitelem divize, která obsadila Přelouč. Šel jsem k místu, kde byl ubytován štáb divize a ptal se vojáka, kde je pobočník velitele. Ten mi ukázal na vysokého plukovníka, bruneta s bezvadným vojenským držením těla. Řekl jsem mu, že přicházím jménem důstojníků československé armády, kteří by chtěli oslavit vstup Rudé armády do Přelouče. "A co je to za důstojníky?" - "nejsou to důstojníci vládního vojska?" ptal se mne pobočník. Vysvětlil jsem mu, jací to jsou důstojníci. "Tak dobře", řekl. Pak se podíval na mne a řekl - "dobře mluvíte rusky, nejste Rus?" "Ano jsem" odpověděl jsem. "A jak dlouho jste v Československu?" dodal. "Od roku 1921" - "tak i to je v pořádku, půjdu to říci generálovi", řekl a odešel. Pak se vrátil a řekl mi, v kolik hodin máme přijít. Tak se uskutečnilo moje první setkání s Rudou armádou a bylo potvrzeno, že skutečně existovalo nařízení nepronásledovat starou emigraci, pokud nekolaborovala s Němci.

Není nezajímavé připomenut pamětníkům i mladším tuto výraznou postavu naší radiotechniky.

Předseda ČSAV Fr. Šorm předává Dr. Djad'kovovi
k jeho sedmdesátinám zlatou čestnou plaketu Fr. Křížíka
(10. 2. 1969)

Malý Sergej Djad'kov s rodiči a mladším bratrem Borisem
(fotografie asi z r. 1903)

Sergej Djad'kov před maturitou na gymnáziu
v Novočekassku
(fotografie z roku 1917)

Sergej Djad'kov (druhý zprava vzadu) při mobilizaci v roce 1938